

שבת, והט"ז [סוף סי' ש"י] סובר דיש בסיס באמצע בשבת, והמ"ב [סוף סי' ש"י] פסק כמו בט"ז דאין בסיס באמצע שבת, ובסי' רע"ז [ס"ק י"א] כתב דאם הלחם היה על השלחן יחד עם הנרות בבין השמשות שוב אינו בסיס למוקצה ומותר לטלטל השלחן אפילו בעוד שהנרות דולקות, כיון שלא נעשה בסיס לאיסור כיון שהיה מונח עליו הלחם הצריך לשבת. ומשמע מדבריו דאע"ג שכעת הלחם כבר אינו על השלחן א"צ נתינת היתר על גביו. וצ"ב מ"ש מוקצה שהונח ע"ג השולחן באמצע שבת ממוקצה שהיה על השלחן בביהשמש יחד עם היתר, ואח"כ בשבת הוסר ההיתר דבשניהם השלחן הוי בסיס לשעתו למוקצה, וא"כ לפני שמטלטלו יצטרך הנחת חפץ של היתר ע"ג.

ובישוב דבר זה כתב בשבות יצחק [פרק י"ז או' ו'] ע"פ דברי הרש"ש הנ"ל, דעדיף טפי כשבמוקצה היה מונח יחד עם היתר, והבסיס היה טפל להיתר ואח"כ הוסר ההיתר, והמוקצה מונח שם ממילא דבכה"ג אינו אפי' בסיס לשעתו, משא"כ אם מתחילה הניח המוקצה לבדו ע"ג ההיתר, הבסיס נטפל אליו והוי בסיס לשעתו.

ועיין בפמ"ג דנוקט להחמיר דאם החלות כבר אינם מונחים ע"ג השלחן אסור לטלטלו בעוד שהנרות עליו, ובמנחת שבת מובא כמה דעות בזה, ומסיק דבמקום שאפשר ראוי להחמיר.

★ ★

עוד כתבו התוס' לתרץ: ועוד דאין זה מניח בכוונה, דהא אינו חושש היכן יפלו ע"כ.

מתירין זה מביא המג"א ראייה דלא מיקרי בסיס אא"כ הניח עליו המוקצה בשביל שיתיישב עליו בטוב, אבל מה שמניחין בדרך אקראי, כמו שרגילים להשים בתיבה חפצים אלו על אלו מפני שאין לו מקום לפנות לכל חפץ מקום בשולי התיבה, כה"ג לא חשיב מניח אלא שוכח, ולא הוה בסיס. וכתב המ"ב [בס' ש"ט ס"ק י"ח] דלפי המג"א מותר להסיר המפה העליונה [שהיה דרכם לפרוש מפה אחת על השלחן לכבוד שבת והיתה פרושה כל השבת, ועוד מפה שניה שהיתה פרושה על כל השלחן ומכסין בה את החלות, ואחר הקידוש היו מסלקין מפה זו מעל החלות ומעל כל מקום השלחן שצריכים לאכול שם עד הנרות, ולמחרת היה בא הא"י

מקולי ב"ש לגמרי, ולא תצא דינא לחומרא בשום אופן, ומחומרי ב"ה לגמרי, שלא תצא דינא לקולא בשום אופן.

★ ★

במשנה: וב"ה אומרים לא ישחוט אא"כ היה לו עפר מוכן מבעוד יום.

העונג יו"ט (או"ח סי' א') מקשה - מדוע אסור לשחוט ביו"ט בלי לקיים מצות כיסוי הדם. הרי מצינו במרדכי שאם נפסקה לו ציצית בשבת מותר ללכת בד' כנפות בלי ציצית, כיון שאין אפשרות להטיל ציצית בשבת, לא נאמרה מצות ציצית, אם כן קשה - גם בסוגיין יהיה מותר לשחוט בלי כיסוי, כי לא יכול לדאוג לעפר לכיסוי ביו"ט. עיי"ש תירוצו.

ותירין מרן הגרא"מ שך זצ"ל עפ"י השיטות שכיסוי הדם אינה מצוה נפרדת אלא גמר מצות שחיטה (עיין ברא"ש מובא בטור יו"ד סי' כ'), א"כ לא שייך שחיטה ללא כיסוי דהוי חצי מצוה. ולכן צריך לשחוט עם כיסוי אח"כ.

★ ★

ויש לציין לדברי רש"י להלן (ז' ע"ב) ד"ה הא וכו' דמפורש דכיסוי הוא גמר מעשה השחיטה ע"ש ודו"ק היטב.

★ ★

בגמ': וב"ה אומרים מסלק את הטבלא כו"ה ומנערה.

ובתוס' (ד"ה וב"ה וכו') הקשו, דהרי היא בסיס לדבר האסור, ותירצו בתירוץ הא' דכיון דהווי שם אוכלין הוא לי' בסיס לדבר האסור ולדבר המותר ושרי וכו' ע"כ. ולכאורה צ"ב, דסו"ס בשעה שמטלטל הטבלא יש עליה רק קליפין והיא בסיס רק לדבר האסור. ועי' ברש"ש וז"ל נראה דר"ל כיון שבשעה שהניחם מדעתא היו שם ג"כ אוכלין, ואח"כ כשנטלו האוכלין הפסולת נשאר שם ממילא ע"כ. ומתוס' משמע דאפילו אם המוקצה לא היה על הבסיס בבין השמשות, אבל אח"כ בשבת הניח נכרי או קטן המוקצה ע"ג דבר של היתר בידיעת הבעלים ובהסכמתו, נעשה בסיס כל זמן שהמוקצה מונח עליו, ודלא כרז"ה הסובר דלא נעשה בסיס באמצע שבת.

ועיין במג"א [סי' רס"ו ס"ק י"ד וסי' רס"ב ס"ק ב' וסי' ש"ח ס"ק ז] סובר כמו ברז"ה דלא נעשה בסיס באמצע